

Torps naturreservat

Körsbärsdal med historiska skuggor

De blomstrande hagmarkerna och lövskogen i sluttningen omfamnar vandraren. Det är svårt att förstå hur folk kunde leva i armod här för inte så länge sedan.

Stigen kommer först till *Torps gård*, en välbevarad herrgård från 1700-talet. Namnet kan vara lite förvirrande men ordet torp betydde för länge sedan ”nybygge”. Senare blev betydelsen av ”torp” istället ett litet hus som ägdes av en större gård.

Härifrån fortsätter vandringsleden som i en korridor mellan stenmurar. Det är en gammal fågata, där man förr lät djuren gå för att komma till betesmarkerna uppe på berget. Närmast gården låg åkrar och slåttermarker, så där fick inga djur beta.

Om våren är marken först snövit av vitsippor. Sedan är det som att det vita stiger upp och lägger sig i körsbärsträdens kronor. Vid spången i alkärret växer gullpudra som lyser gyllene. Senare dyker liljekonvaljerna upp och lägger sin parfymdoft över sluttningen.

De blommande hagmarkerna känns glädjestrålade, men här har många sorgliga livsöden utspelat sig. Vandrings slingan runt i reservatet ger en bild av hur bråddjupa klassklyftorna var på 1800-talet.

Ju högre man kommer upp på berget, desto fattigare var folket som bodde där. Herrgården Torp ligger omgiven av sluttningens finaste åkerjordar. En bit upp i hagmarkerna ligger torpen, som betalade hyra till herrgården. Ännu högre upp börjar den karga barrskogen, och där ligger backstugorna, som i sin tur betalade hyra till torpen.

Just till vänster efter att stigen delar sig uppe i sluttningen ligger en liten stenhög som en gång var backstugan *Lunnaliden*, där Bagga-Lars bodde med en sinnessjuk dotter i slutet av 1800-talet.

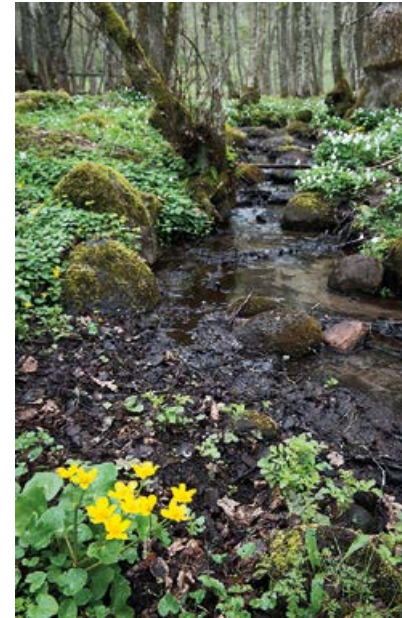

Nötkråkan hörs mer än syns.

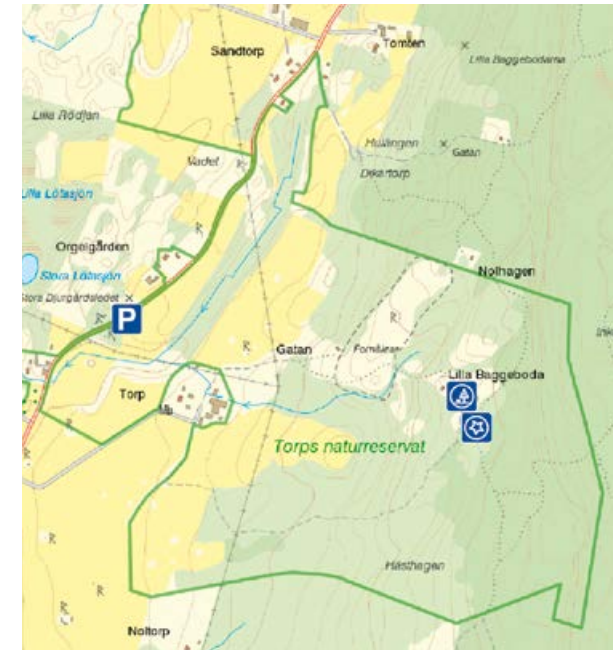
Hon skickade ett friarbrev som gick runt till traktens samtliga ungarlar i tur och ordning men alla tackade nej. Av nästa stuga norrut syns också bara grunden idag. Den kallades *Husars* och alla de tre barn som växte upp i stugan intill på 1860-talet avslutade själva sina liv vid olika tidpunkter. Fortsätter man rundan åt höger passerar man *Lilla Röjan* som nu ligger begravt i ett snöbärssnår. Där bodde en kvinna som livnärde sig som prostituerad och som även hon i slutänden tog sitt eget liv.

Det är svårt att förstå hur någon kan ha levat utblottad i detta rika landskap men på 1800-talet var berget i stort sett kallt. Här fanns inga träd och bara fattig jord som inte dög att odla på. De rika gårdarna bevakade sina ägor, och inte så mycket som ett körsbär fick man ta utan lov av dem.

Lyckligtvis har tiderna förändrats och numera är alla välkomna hit för att frossa i körsbär när de mognar i juli.

Kabellekan är ett av vårens gladaste ansikten.

Missa inte: Att du kan vandra vidare mot Öglundagrottan genom barrskogen i sluttningen. Om du följer skylten mot Öglundagrottan där stigen delar sig kommer du strax till en gammal torkugn. Hit vandrade folk långväga för att torka sitt fläsk hos Rask-Anna som levde här till 1930.

Barnpotential: Detta är inte det lättaste barnreservatet i Valle. Glada barn kan förstås leka vid bäckar, titta på kor och hoppa på stenar, men stigen lutar lite segt uppåt under första halvan av rundan och här finns inga givna succéer. Smartast är att gå norra delen av rundan först och södra ner, eftersom det är lättare att gå uppåt på en stig där det händer mer än på grusvägen i södra delen.

Hitta hit: Vid vägen mellan Varnhem och Öglunda ser du en reservatsskylt. Där finns också en parkeringsficka där ett par-tre bilar får plats.

Arter att hålla utkik efter: Nötkråka, smörboll, trolldruva, skogsvicker, lunglav och svavelticka.

Bästa matsäcksplatsen: Ta norra halvan av vandrings slingan på upp vägen. När du har passerat två små torp kommer du till en hagmarkssluttning med en liten höjd. Om det inte går alltför nyfikna kor här så är det ett bra rastställe. Utsikten är ganska igenvuxen – detta är inte de svindlande utblickarnas reservat.